

Krav til samvirkingsevnen til geodata

Geodataforskriften¹ setter tekniske krav til harmonisering og samvirkingsevnen (interoperabilitet) til en rekke offentlige geodata, jf. forskriften §§ 6 andre ledd og 15 andre ledd.

Det er nødvendig å gjøre endringer i disse bestemmelsene som følge av at endrede EU-regler nå er inntatt i EØS-avtalen, jf. EØS-komiteens beslutning nr. 137/2014 av 27. juni 2014.

1. Bakgrunn

Geodataforskriften utfyller lov 3. september 2010 nr. 56 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven). Loven og forskriften gjennomfører INSPIRE-direktivet² i norsk rett med tilhørende gjennomføringsregler, herunder forordning (EU) nr. 1089/2010 om samvirkingsevnen til geodatasett og geodatatjenester.

Nevnte forordning om samvirkingsevnen (interoperabilitet) er endret med forordning (EU) nr. 1253/2013 av 21. oktober 2013.

Endringen kompletterer for det første den gjeldende forordningen om samvirkingsevnen ved at det nå er fastsatt utdypende spesifikasjoner for datatemaene omfattet av direktivet vedlegg II og III, dvs.:

(direktivet vedlegg II, jf. geodataforskriften § 2 første ledd nummer 10 til 13)

10. høyde
11. arealdekke
12. ortofoto
13. geologi

(direktivet vedlegg III, jf. geodataforskriften § 2 første ledd nummer 14 til 34)

14. statistiske enheter
15. bygninger
16. jordarter
17. arealbruk
18. menneskers helse og sikkerhet
19. allmennyttige og offentlige tjenester
20. anlegg for miljøovervåking
21. produksjons- og industrianlegg

¹ Forskrift 8. august 2012 nr. 797 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften)

² Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE)

22. anlegg for landbruk og akvakultur
23. befolkningsfordeling
24. rapporteringsenheter og områder med særlig forvaltning eller restriksjoner
25. områder med naturbetingede farer
26. atmosfæriske forhold
27. meteorologiske geografiske forhold
28. oseanografiske geografiske forhold
29. havområder
30. biogeografiske områder
31. habitater og biotoper
32. artsfordeling
33. energiresurser
34. mineralressurser

Endringsforordningen fastsetter også enkelte endringer i de tidligere vedtatte spesifikasjonene. Det gjelder bl.a.:

- Noen nye felles datatyper, bl.a.:
 - datatype for berørt part
 - datatype for dokument- og lovhenviing
- Noen nye felles kodelister, bl.a.:
 - kodeliste for et anleggs tilstand (dvs. i bruk, prosjektert, under bygging, ikke i bruk, nedlagt)
- Noen nye felles datamodeller:
 - dekningsmodell (coverage)
 - observasjonsmodell
 - næringskompleksmodell
- Noen endringer i gjeldende spesifikasjoner for datatema omfattet av direktivet vedlegg I, jf. geodataforskriften § 2 første ledd nummer 1 til 9, bl.a.:
 2. geografiske rutenettssystemer
 4. administrative enheter

Forordning (EU) nr. 1253/2013 er tilgjengelig på EU-språk, bl.a. dansk, via internettsiden EUR-lex: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=da> .

Det finnes også en såkalt konsolidert tekstutgave som gjengir forordning (EU) nr. 1089/2010 slik den etter denne og en tidligere endring. Departementet anbefaler å bruke den konsoliderte tekstutgaven for å gjøre seg kjent med forordningens bestemmelser i sammenheng, se her: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/AUTO/?uri=CELEX:02010R1089-20131230&qid=1406018929073> .

Følgende lenke kan brukes for å gå rett til den konsoliderte engelske tekstutgaven:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1089-20131230&qid=1406018929073&from=DA> .

EU-kommisjonen har utarbeidet egne tekniske veiledningsdokumenter for de enkelte datatemaene. Disse kan lastes ned fra denne internettsiden:

<http://inspire.ec.europa.eu/index.cfm/pageid/2> .

2. Gjennomføringsfrister

Fristen for å gjøre nødvendige formelle endringer i forskriften er dagen etter EØS-komiteens beslutning, dvs. 28. juni 2014. Fristen er således oversittet. Departementet legger derfor vekt på å få gjennomført de nødvendige endringene så raskt som mulig.

Fristen for å fullføre de praktiske tiltakene som følger av regelendringen er imidlertid lenger fram:

- Fristene for å gjennomføre faktiske tilpasninger i samvirksomheten til aktuelle geodatasett og geodatatjenester er to år for nylig innsamlede og sterkt omstrukturerte data, og sju år for andre data, jf. direktivet artikkel 7 nr. 3. EØS/EFTA-landene har tre år lengre frister, jf. EØS-avtalen vedlegg XX Miljø, punkt 1j bokstav a. Fristene for tilpasninger til de nye kravene regnes fra 21. oktober 2013 da endringsforordningen ble vedtatt, dvs.:
 - 21. oktober 2018 for nylig innsamlede og sterkt omstrukturerte data,
 - 21. oktober 2023 for andre eksisterende data

- Fristene gjelder i prinsippet alle endringer som omfattes av endringsforordningen, herunder endringer i spesifikasjonene for tema omfattet av direktivet vedlegg I, men siden norske etater enda ikke er omfattet av de opprinnelige kravene, vil det etter departementets vurdering være lite hensiktsmessig å skifte spesifikasjoner underveis. Departementet foreslår derfor å benytte de opprinnelige fristene for tema omfattet av direktivet vedlegg I også i de tilfellene der spesifikasjonene nå er endret, jf. gjeldene forskrift § 15 andre ledd, dvs.:
 - 23. november 2015 for nylig innsamlede og sterkt omstrukturerte data,
 - 23. november 2020 for andre eksisterende data

Endringsforordningen foreslås gjennomført ved at det tas inn en henvisning til forordningen i gjeldende inkorporeringsbestemmelse i geodataforskriften § 6 andre ledd, og ved at gjeldende bestemmelse om gjennomføringsfrister i forskriften § 15 andre ledd oppdateres med de nye fristene.

3. Høring av forslag til forordning

Kommisjonen utarbeidet endringsforordningen med bistand fra flere ekspertgrupper. Norge var representert med eksperter bl.a. fra Artsdatabanken, Asplan Viak AS (som

deltaker i et relevant EU-prosjekt), Kartverket, Norges geologiske undersøkelse, Norges vassdrags- og energidirektorat og Norsk institutt for skog og landskap. Kommisjonen la fram utkast til spesifikasjon for vedlegg II og III tema på høring for nasjonale fagetater 8. juli 2011. Kartverket videreformidlet høringen til norske fagetater og kommuner gjennom samarbeidet Norge digitalt. Det ble også gjennomført møter i forbindelse med høringen, med god oppslutning fra berørte fagetater.

Kommisjonen la ut et første utkast til endringsforordning på uformell høring 28. juni 2012. Kartverket videreformidlet høringen til norske fagetater gjennom samarbeidet Norge digitalt. Kartverket koordinerte de norske uttalelsene inn mot Kommisjonen. Regelforslaget ble drøftet på et møte 28. januar 2014 med bred deltakelse fra berørte fagetater.

Endringsforordningen ble behandlet som EØS-posisjonsnotat i spesialutvalget for miljø 6. februar 2014.

Det har ikke framkommet vesentlige merknader til forordningen.

4. Departementets vurdering

INSPIRE føyer seg godt til norsk politikk og de samarbeidsmodeller som er etablert i Norge. Reglene om samvirkingsevne (interoperabilitet) er et viktig skritt på veien til bedre tilgang til basis kartdata og stedfestet miljøinformasjon.

Felles regler for dataharmonisering er nødvendig for å kunne dele og utveksle data. De vedtatte spesifikasjonene er i hovedsak antatt å fungere uten vesentlige endringer i nasjonale datamodeller og spesifikasjoner. Dette vil kunne variere noe fra temaområde til temaområde.

Norge har lagt vekt på at kravene til harmonisering på europeisk nivå må være kostnadseffektive. Harmoniseringen må legges til rette for praktisk bruk, og ta hensyn til hvilke data som faktisk forefinnes. En nøyere vurdering av datamodellene vil først skje når modellene blir testet ut i praktisk arbeid.

Endringsforordningen er en videreføring av eksisterende EØS-relevant regelverk (INSPIRE-direktivet) som Norge er forpliktet til å gjennomføre.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

De administrative, økonomiske og miljømessige konsekvensene av geodataloven er omtalt i Prop. 121 L (2009-2010) kapittel 10. Konsekvensene ble vurdert på nytt i forbindelse med vedtakelsen av geodataforskriften 8. august 2012.

Forslaget her om endringer i geodataforskriften innebærer i seg selv ingen ytterligere konsekvenser.

Kravene gjelder for kommuner og fylkeskommuner bare når de etter annen lov eller forskrift har plikt til å samle inn eller formidle slike geodata. I praksis gjelder dette noen datasett som både inngår i det offentlige kartgrunnlaget og kommunalt planregister, jf. plan- og bygningsloven § 2-1 og § 2-2, og samtidig er omfattet av direktivet vedlegg I, II og III, for eksempel administrative enheter, høyde, ortofoto og bygninger. Harmonisering og samvirkingsevnen til slike data ivaretas gjennom samarbeidet Norge digitalt. Endringen i geodataforskriften medfører således ingen vesentlige praktiske endringer for kommunene og fylkeskommunene.

6. Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 6 andre ledd første punktum

Bestemmelsen inkorporerer forordning (EU) nr. 1089/2010) om gjennomføring av direktiv 2007/2/EF med hensyn til samvirkingsevnen til geodatasett og -tjenester. Det er føyd til en henvisning til forordning (EU) nr. 1253/2013 som endrer forordning (EU) nr. 1089/2010, jf. EØS-beslutning nr. 137/2014.

Til § 15 andre ledd første punktum

Bestemmelsen setter frister for gjennomføring av praktiske tiltak som gjelder krav til harmonisering og samvirkingsevne. Redaksjonen er endret ved at fristene føres opp punktvis. Bokstav a og c viderefører gjeldende bestemmelse som gjelder data etter forskriften § 2 første ledd nummer 1 til 9, mens bokstav b og d er nye og gjelder data etter nummer 10 til 34.

7. Forslag til forskrift

Forskrift ... om endring av forskrift 8. august 2012 nr. 797 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften)

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet ... med hjemmel i lov 3. september 2010 nr. 56 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven) §§ 2, 8 og 10.

Jf. EØS-avtalen vedlegg XX nr. 1j (direktiv 2007/2/EF) og nr. 1je (forordning (EU) nr. 1089/2010 endret ved forordning (EU) nr. 102/2011 og forordning (EU) nr. 1253/2013).

I

I forskrift 8. august 2012 nr. 797 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 6 andre ledd første punktum skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg XX nr. 1je (forordning (EU) nr. 1089/2010) om gjennomføring av direktiv 2007/2/EF med hensyn til samvirkingsevnen til geodatasett og -tjenester med endringer (forordning (EU) nr. 102/2011 og forordning (EU) nr. 1253/2013) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 15 andre ledd første punktum skal lyde:

Geodatasett etter § 2 første ledd skal være tilgjengelige med samvirkingsevne etter kravene i § 6 andre ledd innen

a) 23. november 2015 for data etter nummer 1 til 9 som nyetableres eller gjennomgår vesentlig omstrukturering

b) 21. oktober 2018 for data etter nummer 10 til 34 som nyetableres eller gjennomgår vesentlig omstrukturering

c) 23. november 2020 for andre data etter nummer 1 til 9

d) 21. oktober 2023 for andre data etter nummer 10 til 34.

II

Forskriften trer i kraft straks.